

Min far læge E. C. Kruchov i Hvidbjerg

Af Grethe Søndergaard

Min far blev født på Varde-egnen og var den yngste af 6 børn. Min farfar var det, man dengang kaldte avlsbruger*, det svarer vist til husmand.

Familien var ikke velhavende, for at komme på realskole måtte min far tage plads som »hyrdedreng« og på samme måde tjene penge selv for at blive student fra Ribe Latinskole. Far var den eneste af søskendeflokken, der læste videre, de andre drenge blev landmænd og pigerne, på nær en, blev gift med landmænd.

Senere fik far legater og boede på Regensen som ung student.

En af fars gode venner og støtter var Paul Oldenburg (senere biskop i Aalborg stift). Paul Oldenburg lærte far at kende i gymnasiet, hvor han underviste i latin. Senere blev Paul Oldenburg præst ved Frederiksberg kirke, hvor han viede mine forældre.

Som ung student boede far hos hr. og fru Oldenburg, de havde ingen børn og betragtede ham som plejesøn. Når far søgte legater, hjalp det ham meget med Paul Oldenburgs fars underskrift (faderen var nemlig det, man dengang kaldte overpræsident på Københavns rådhus).

1915 købte far lægepraksis i Hvidbjerg, og 1919 blev han sygehuslæge.

Den første tid red far rundt på hest til patienterne, vi havde bås til hesten i tørvehuset; men det varede ikke længe, før hesten blev byttet om med en bil.

Far gav sig altid god tid til patienterne (modsat mange læger idag). Han satte sig på sengekanten og spurgte, hvordan kornet og roerne stod - om »Anna« havde fået en god plads i København og andre private ting, og så var man straks faldet lidt til ro og havde det lidt bedre.

Far blev ofte kaldt ud om natten. Som barn sov jeg i soveværelset, og der blev tit banket på vinduet om natten eller ringet på døren. Jeg husker mange samtaler fra om natten, bl.a. husker jeg en mand, der om natten spurgte far, om han ikke ville købe en hundehvalp, nu han alligevel var der.

En mand kom en dag med sin kones glasøje, der var gået i stykker. »Det var meget kedeligt«, sagde han, »for hun var lige begyndt at kunne »skimte« med det«.

En anden kom en dag med en abort i et syltetøjsglas og spurgte, om det var det, der skulle komme, og om konen så godt kunne gå i roerne næste dag.

Om vinteren var det tit drøjt for far at komme rundt på sygebesøg, en gang blev han kørt med »trolje« på skinnerne fra stationen og til Oddesund - far var også jernbanelæge.

En dag far kom ind på stationen, sagde Brandi Hansen, som dengang var assistent på stationen, at det var en dårlig jernbanelæge, de havde - han havde ikke forbindelse med de kongelige! Sagen var, at fars kollega dr. Ilsø lige havde sendt et telegram til prinsesse Thyra.

Senere på dagen kom far tilbage og bad om at få sendt et telegram til prins Harald; det varede noget, inden det blev sendt afsted, man troede, det var sjov. Men far havde været soldat med prins Harald og sendte i den anledning (der var jubilæum) et telegram. Jeg har takkebrevet liggende med prinsens underskrift.

Lægeboligen i Søndergade, hvor der også var konsultation.

28/3/1985.
FREDERIKSGADE 17

Hr. Doktor Brückner

Herved takker jeg
Dem for Deres venlige
Telegram i forbindelse
a. mit f. o. b. læsme.
Det glæder mig at
se, at De mindes gamle
Dage ved l. Espadron.
Venlig Hilsen og Tak
Pius Jarath

Et år var jeg afløser som sygeplejerske på sygehuset; en nat ringede en af patienterne, han hed Mads Anton og var en rar og venlig mand, klokken var ca. 3. Da jeg spurgte, hvad der var i vejen, sagde han: »A tøws, det er så rosom å sik dej«, så jeg satte mig på sengekanten og sludrede lidt.

Et års tid efter kom far og fortalte, at Mads Anton var død, og at han havde sendt en hilsen til mig, kort før han døde.

Min kusine fra Aarhus var engang på besøg, hun havde mellemørebetændelse, og far skulle daglig dryppe hendes øre. En dag sagde far, at hun måske ville føle sig lettere beruset, for der var alkohol i dråberne. Samme dag var vi ovre ved vores jagthytte i Boddum og kørte bl. a. gennem Dover plantage, hvor cirkus Miehe havde vinterhi. Pludselig kom 3 elefanter langsomt slentrende over vejen. Min kusine sagde: »Se, onkel, der er elefanter«. -»Hvor?«, sagde far. »Kan du slet ikke se dem?«, spurgte min kusine; hun var nu klar over, at hun måtte være beruset - det morede vi os meget over.

I de voldsomme snevintre husker jeg engang, far var gående til Odby og hjem igen. På hjemvejen havde han følgeskab af en af Anders Gadegaards

karle. Han lå og sov i fars stue, da jeg kom derop om morgenen; det havde været meget trættende.

Far gik så vidt muligt i kirke hver søndag, og han var i nogle år medlem af menighedsrådet.

Jeg husker en historie fra den tid. Der skulle indsættes en ny præst, og den gamle præst skulle have en afskedsgave, man bestemte sig til et stueur. Da jeg kom hjem fra skole, stod der en fin »Bornholmer« i fars stue, og jeg kiggede forbavset på uret. Far sagde: »Det har jeg købt for de penge, der blev tilovers af pengene til præstens gave«. Far kunne godt være vittig.

Far kom jævnligt på besøg hos eneboeren i Oddesund, og engang havde han fra en udenlandsrejse taget en lavasten med hjem til eneboeren, som var meget glad for den slags.

Jeg var med nede og aflevere stenen, og i samtalens løb fortalte eneboeren os, at han lige havde trukket en tand ud ved hjælp af et søm, og at det havde taget ham to dage at få den ud. Hvorpå far svarede: »Hvorfor kom du dog ikke op til mig? Jeg kunne have gjort det på to timer«.

Dette var små episoder, som jeg husker om min far. Der er selvfølgelig meget mere, men der er også noget, der hedder tavshedspligt.

Far døde i 1957 - 71 år gammel.

* Avlsbruger: En landbruger på købstadens mark, altså en købstadsborger med landbrug som hovednæring.

Grethe Søndergaard, født Kruchov.